

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СТАРШОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ

Фасоля Олег

к.п.н., доцент

Рибій Дар'я

здобувачка вищої освіти

Кафедра ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Анотація. Дослідження стосувалося організації застосування проектної діяльності на уроках біології.

Ключові слова: проектна діяльність, метод проектів, біологія, старша школа, етапи проекту, критичне мислення, дослідницька діяльність.

Введення. Однією із актуальних методик навчання у старшій школі є метод проектів, що є формою організації взаємодії вчителя та учнів між собою, кінцевим результатом якої є учнівський проект.

Поняття «проект» (в перекладі з латинської мови – кинутий вперед) передбачає шлях вирішення проблеми, тобто розроблення завдань, передбачуваний попередній пошук відповіді на поставлене питання. Відповідно

навчальний проект являє собою певне завдання учням, яке сформульоване у вигляді проблеми, вирішення якої можливе шляхом їх цілеспрямованої діяльності.

Важливим в організації проектної діяльності є застосування різних засобів навчання. Це можуть бути сучасні засоби (комп'ютерні телекомунікації, електронні бази даних, віртуальні бібліотеки, мультимедійні та педагогічні програмні засоби) і традиційні (енциклопедії, посібники, відеозаписи, дидактичні матеріали, засоби масової інформації) [4].

Реалізація методу проектів зазвичай, в тому числі на уроках біології в старших класах, передбачає покрокове виконання певних етапів (кроків), які наведені в таблиці 1.

Таблиця 1– Етапи проектної діяльності на уроках біології в старших класах

I етап	ініціювання та пошук і формулювання ідеї для проекту, визначення його теми та проблем для розв'язання
II етап	планування роботи
III етап	виконання роботи
IV етап	презентація проекту та його захист
V етап	рефлексія проекту та оцінювання результату

* дані сформовано [1]

Мета та задачі дослідження. Метою дослідження є аналіз застосування проектної діяльності здобувачів освіти старшої школи в процесі вивчення біології.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити історію впровадження проектної діяльності в освітній процес Нової української школи;
- визначити поняття та класифікацію навчальних проектів;
- встановити функції та принципи проектної діяльності;
- розглянути основні вимоги до проектів та методів їх використання;
- дослідити методику організації проектної діяльності на уроках біології;
- встановити етапи проектної діяльності та здійснити їх характеристику;
- дослідити організацію взаємодії вчителя та учнів під час проектної діяльності в процесі вивчення біології у старшій школі;
- провести апробацію застосування методу проектів на уроках біології в старшій школі;
- визначити перспективи та шляхи вдосконалення використання проектної діяльності здобувачів освіти старшої школи в процесі вивчення біології.

Результати дослідження і їх обговорення. В ході педагогічного експерименту щодо ефективності застосування методу проектів на уроках біології у старшій школі мною було проведено комплексне дослідження, яке проходило у два етапи під час вивчення учнями 11 класу. теми: «Генетика людини. Вплив ГМО (генетично модифікованих організмів) на стан здоров'я людини», де вони вивчали особливості, перспективи та проблеми створення і

використання генетично модифікованих організмів, переваги та недоліки ГМО, взаємозв'язок алергічних реакцій та ГМО, ГМО: міфи та реальність.

Перший етап дослідження – підготовчий, в ході якого було підібрано діагностичні матеріали з метою оцінювання рівня засвоєння вивченого матеріалу учнями 11 класу. Для проведення експерименту учнів було розділено на дві групи по 11 учнів в кожній групі (експериментальній та контрольній).

Другий етап дослідження – експериментальний. Під час педагогічного експерименту учні контрольної групи продовжували навчання з використанням загальних методів навчання, що включали в себе: читання та обговорення навчального матеріалу, проведення лабораторних та практичних робіт. В експериментальній групі учні підготували навчальні проекти.

Аналіз отриманих даних показує, що наприкінці експерименту в експериментальній групі не було учнів з низьким рівнем мотивації, а в контрольній групі – 1 учень мав низький рівень мотивації. Середній рівень мотивації мав 1 учень в експериментальній групі та 3 учні в контрольній групі. Добрий рівень мотивації мали 4 учні в експериментальній групі та 5 учнів в контрольній групі. Високий рівень мотивації показали 5 учнів експериментальної групи та 2 учні контрольної групи. Дуже високий рівень мотивації показав 1 учень в експериментальній групі.

Висновки. В результаті проведеного дослідження було доведено, що взаємодія вчителя та учнів та уроках біології в старшій школі під час проектної діяльності передбачає зміну ролі вчителя, адже він повинен ефективно організувати навчально-пізнавальну діяльність. Змінюється й роль учнів у навчанні: вони є активними учасниками процесу. При цьому відбувається формування такого конструктивного критичного мислення, яке важко сформулювати в межах традиційного уроку. Під час виконання проекту школярі потрапляють у середовище невизначеності, що й сприяє активізації їх пізнавальної діяльності, у них виробляється власний аналітичний погляд на інформацію, вони вільні у виборі способів і видів діяльності для досягнення поставленої мети.

Таким чином, необхідно продовжити практику впровадження методу проектного навчання в поєднанні з іншими технологіями та методиками навчання. При розробці таких проектів потрібно враховувати тематику, складність виконання проектів і вік учнів. Інтерес до виконання учнями цих робіт підвищиться, якщо використовувати різні види проектної діяльності в навчальний та позаурочний час.

Список використаних джерел

1. Ананьян Е. Л. Метод проектів у системі підготовки майбутніх учителів іноземної мови. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Чернігів : ЧДПУ, 2011. – Вип. 85: Серія: Педагогічні науки. С.5–8
2. Маланюк Н.М. Особливості використання проекту як засобу підвищення

ефективності освітнього процесу в коледжі. Проблеми інженерно-педагогічної освіти», № 69. - 2020. - С. 69-77.

3. Методика навчання біології: навчальний посібник. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, - 2023. - 145

4. Романовська М. Б. Метод проєктів у навчальному процесі (методичний посібник)— Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007.—160 с